

CSIKI HIRLAP

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI HETILAP

Előfizetési árak:

Egész évre 8 K, fél évre 4 K, negyed évre 2 K. A hirdetésekért öleső díj szerint számítjuk. — Egyes szám ára 20 fillér.

—: Megjelenik minden szombaton. —:

Főszerkesztő:

PÁL GÁBOR

Szerkesztő:

KÁDÁR FERENC

Felolós szerkesztő:

Dr. GÁL JÓZSEF

A lapba szánt közlemények

és cserepéldányok a szerkesztő címére (Csikszereida, Apaffy-u. 3.) az előfizetési díjak pedig Dr. Gál József ügyvéd címére küldendők

Kéziratokat nem adunk vissza. — Nyitlittér sora 20 fillér.

Villanások a sötétben.

A magyar politika dudvás mezejére tán sose nehezedett rá éktelen Zűrzavaroknak sűrűbb sötétje, mint e moslani lehetetlen helyzet nehéz napjaiban. Mert bár látszólag semmi különösebb külsősei nincsenek politikai légkörünknek, mintha valamennyi rontó szelleme feltörne a közeleti kátyuk odvainak: ezerkaru polipok módjára fonódnak össze a helyzet bonyodalmas szálai s mind egymás kivégzésén, egymás vérenek kiszívásán élőködnek. A hatalmi — alias Tisza-párt — tulkapásai a bizonytalanságok, a megbízhatatlanságok, a cinikus kétélyek olyan áradatát zudította az országra, amely irtózatos korrupciót és elkeseredést szülve, rettenetes lelki megrendüléseket is termelt. Hisz amikor látjuk azt a hihetetlen felfordultságot és rosszhiszeműséget, amely a nemzeti élet eleven érdekeinek intézése körül hübebalázskodik, — lehetetlen, hogy meg ne inogjon a hitünk olyan ideákban, amelyekre eddig esküdtünk. Lehetetlen, hogy tódást ne álljon az eszünk, ha fölvetődik a kérdés: hányadán is vagyunk. Hát csakugyan igaz? Csakugyan így van? Ha Déry, a Kossuth-párt alelnöke lerántja a leplet Lukács üzelmeiről, akkor annak kell utána következnie, hogy ő is a kormány segítségével jutott mándátumhoz? A Kossuth-párt 37 képviselője a pártkassa jóvoltából került be a parlamentbe? Ujságírók és sajtóorgániumok is zsebelték el a sópénzből? Mert a kormány hivatalos és félhivatalos szócsövei ilyenféle nyílt váddal lépnek fel abból az alkalomból, hogy az események torlaszan ez egyre emelkedő ellenzéki férfiu mindjobban belenyúl és kikotorja azt a mélységet, melybe a

négy millió 800 ezer belehullott. Látó szem előtt nyilvánvaló: pusztán taktikai fogás, politikai törvetés ez az ellenzék befekettítő hajtsza, mely ismételt félhívásokra se állott elő nevekkal, adatokkal. S ha valamelyes alapja ki is sül végül e hiresztelésnek, igazi célját: a Déry vádjainak elhantolását, a közönség figyelmének félretolódását aligha eléri a sajtó szájára dobott konkoc. Ok nélkül való hessegetés ez a játék. Az a sok árnyék, mely a kormány feje mögé gyülekezett, csak nem fog remények színévé olvadni szét. S ami szentes volt az ellenzék intaksága esetén, szennyes marad akkor is, ha akár negatív, akár pozitív közbejártsa szerepelt is a szennyes pénznek némely ellenzéki képviselőnek másik ellenzéki jelölttel szemben való diadalra segítésében. Ha épkezláb bizonyítékokkal állanak is elő tehát, most az egyszer az ügyet szolgálják vele. Mert elvégre is szükség van egy általános nagy takarításra. A nemzet erkölcsi életképessége végett hadd seperjenek ki mindenkit a forum szentélyéből, aki bűnös. A vádak, a gyanúsítások piszkos hullámai hadd húzódnak vissza legalább a tekervényes völgyek kavicsos medrébe. De ne urálják heteken át a napi „nemzeti életet”. Ha azonban Bernády féle avas levelekkel hozakodnak elő, amelyek csak arra jök, hogy belássunk némely dolgok háta mögé még tisztabbba n, — mint eddig, aligha célt érnek.

Mindebből csak az világik ki: mily silány az a kor, s mily alantos az a szellem, amelynek mi boldog s boldogtalan megelői vagyunk. Annyi tény: aki gondolkodik, kétségtelen követelménnyel találja szembe magát: változtatni kell a helyzetet. Gyökeresen reperálni kell a magyar politikát, sőt mondjuk: a köz-

életet. Hiszen ma-holnap még a vidéken is olyan filozófia üti fel a fejét, sőt lesz általánossá, hogy az embernek csakugyan megáll az esze: hát még ez is lehetséges? Hát ilyen önzök, vagy tán rövidlátók egyesek és városok egyaránt. — Hát a zseb, a haszon szempontjának mindent alá lehet, sőt kell rendelni? Hát az eféle nemcsak törtető karrierhajcsároknak, de testületeknek is irányítója, mozgatója lehet? — Nem veszik észre: a mi szűk kis körben tán előnyösnek tetszik, az egészre, az összesre eszközeiben káros? S ha apró nyereségek, rendszeres behajlások divatját hozzák be, mimagunk ássuk le a földet lábunk alatt? Nem veszik észre? . . . — Lehetetlen. Ezt látni, tudni kell. — S ha mégis politikai bölcseségnek s más egyéb maszlagnak örve alatt belepják a gyanútlan lelkekbe, mit kell gondolnunk? A nemzeti eszme, a faj gondolata s más egyéb ilyen maradi fogalmak csakugyan fogalmak, amelyek megfelelő hus-vér cselekvés-velőség egyre ritkábban jelentkezik a valóság felületén . . .

Nem mernők végig vezetni ezeket a gondolatokat a maguk következetes lefelé haladó utján.

Alljunk meg itt s örüljünk, ha e sötét látóhatáron egy-két villanást megpillanthatunk. Ha mégis találkozunk férfiakkal, akik az igazi nemzeti ideáktól áthatva csakugyan akarnak cselekedni, mert akarnak gyökeresen változtatni a mai vezető elemek erőmegosztási arányán.

„Én főleg a gazdasági állapotokra vetek súlyt — ugymond gr. Károlyi Mihály — mert ezeket látom végkép tarthatatlannak, de a melyek meg se változhatnak, amik ezek az állapotok hozzá tartoznak a mai politikai regimehez. Kérem, a mi viszonyainkat semmi sem jellemzi

A „CSIKI HIRLAP” TARGÁJA.

A népek és a nemzetközi nyelv.

Írta: Dr. Zamenhof Lajos.

(Folyt. és vége.)

Sokkal hamarabb megy az átalakulás földrajzi és etnológiai közelség esetén. Tegyük fel például, hogy egy szép napon a pózeni lengyelek elfelejtették a maguk lengyel nyelvét és a németek nyelvével kezdenék beszélni. Lenne-e 30–40 év múlva valami nyoma is a két nép közötti különbségnek és faji gyűlöletnek? Bizonyára nem, mert hisz egyszersmindenkorra egy nemzeté forrtak össze. Képzeltük el az esetet, hogy ma az összes zsidók elhalároznak a zsidó vallás elhagyását és felvennek a környező népek vallását. Lenne-e még zsidó kérdés, lenne-e nyoma is anti-vagy filozofizmusnak? Bizonyára nem, mert a vallás-átváltással az egész ugynevezett „zsidó faj” örökre felcsívódna az egyes nemzetekbe. Mindezekből következik, hogy a származás különböző volta csak ürügy, de nem ok, nem ez hozza létre a népeket és a köztük dúló gyűlölséget.

Mi tehát igazi oka annak, hogy a népek idegenek egymás számára, mi a valódi oka annak, hogy köztük gyűlölet és ellenségeskedés dúl?

Mindabból, mit eddig mondtunk, máris világosan kitűnik, hogy mennyire alaptalanok mindazon tudományos mezbe öltöztetett elméleti magyarázatok, melyek nemzeti sajátságok, klimatikus eltérések, közös ősök stb.-vel magyarázzák a népek befelé való egységét és kifelé való zárkózottságát. Nem ezek azon falak, melyek a nemzetek között emelkednek és azokat egymástól elválasztják, hanem a népek közötti

gyűlölet valódi oka: a nyelvek eltérő volta. Olyan nagy és szinte kizárólagos jelentősége van a nyelvnek a népek elkülönítésében, hogy nem egy nyelvnek teljesen azonos szó szolgál a „nyelv” és a „törzs” jelölésére.

Ha két ember egy nyelven beszél egymással, anélkül, hogy egyik is megalazva érezné magát, mert hiszen ugyanannyi joga van a beszélt nyelvhez, mint a másiknak, ha ezen a nyelven nemcsak megértik egymást, hanem ez a nyelv egyazon irodalmi nyitja meg mindkettőjüknek (akár könyvekben, akár dajkamésékben), ha nevelésük, eszményeik, jellemvonásaik azonosak, ha az ember méltóságáról alkotott fogalmak megegyezők, ha ezenkívül még egyek az ünnepek, erkölcsi nézetek, hagyományaik: akkor testi-érzés fűzi őket össze, akkor áthatja őket az a tudat, hogy egyazon nemzet fiait. Ha azonban két ember egymást meg nem értheti, ha erkölcsi és élet-felfogásuk eltérő, akkor ezek egymást idegeneknek tekintik, egymást barbároknak tartják, egymást ösztönszerűleg kerülük és egymástól a kölcsönös bizalmatlanság teszi az élet, mivel az ember ösztönszerű bizalmatlanságot érez minden iránt, ami előtte sötétben, homályban rejtőzik.

Igaz, hogy sok ember abban a szerencsés helyzetben van, hogy gondolatait más nemzetbeliekkel közölheti és azokat viszont ő is megértheti. Ez az oka annak, hogy a művelt és legműveltebb néposztályok számára a népek elválasztó falak kevésbé tömörök. De hogy tényleg közös megértés fűzzön össze két embert szükséges, hogy mind a ketten a megértésüket szolgáló nyelv szempontjából egyen-jogúaknak érezzék magukat.

Mindaz, mit eddig elmondottunk a következő elvi következtetéshez vezetne: a népek közötti ide-

genkedés és gyűlölködés csak akkor fog megszűnni, ha az emberiségnek egy nyelve lesz, amikor tulajdonképpen az egész emberiség egy néppé, egy nemzeté forr össze. Akkor sem lesz ugyan béke a földön, folynak majd — talán még erősebben — mindazon küzdelmek, melyek ma egy országot, egy nép körében dúlnak, mint a politikai és pártküzdelmek a gazdasági és osztályharcok és egyéb ellentetek állják majd szembe az embereket, de az összes egyenlenségek legborzasztóbbika: a nemzetek között folyó küzdelem megszűnik.

Elvileg tehát minden embernek, kiknek az emberiség boldogulása szíven fekszik, arra kellene örekednie, hogy az emberiségnek egy nyelve legyen. De gyakorlatilag szükséges-e ez? Nem! Hiszen eddig sem a nemzetek léte nehezedett súlyos csapásként az emberiségre, hanem az a körülmény, hogy a nemzetek (a mai viszonyok között kényszerűségből) kölcsönösen egymásra fiásváreltették nyelveiket. Valahányszor más nemzet fiával akarok érintkezni, az a helyzet áll elő, hogy vagy én kényszerítem őt az én nyelvem elfogadására és használatára, vagy ő kényszerít engem. Amint megszűnik ezen kölcsönös kényszerítésnek szüksége, eloszlik a nemzetek közötti gyűlölség is.

Amint valamely ország belső békéjének fenntartása nem követeli, hogy az egyes családok a maguk külön szokásaikkal és hagyományaikkal eltűnjenek, hanem elég, ha az egyik család nem fejt ki erőszakot a másik ellen és ha a családon kívüli viszonyokat az egész országra egyetemlegesen kötelező törvények és szokások szabályozzák, azonképen az emberiség békeje sem követeli meg, hogy a nemzetek eltűnjenek, de feltétlenül szükséges, hogy megtalálják a „modus vivendi”-t arra, hogy ne legyenek

jobban, mint hogy egy miniszterelnök az osztályorsorságot elérő kerül az ország élére: a lehető legimproktívabb és legerkölcstelenebb gazdasági vállalat hőse lesz a kormánytöbbség politikai és gazdasági ideálja akkor, amikor az országnak arra van szüksége, hogy ne a politikai férfiak fejtssék ki híres közgazdasági tevékenységüket, hanem a dolgozó rétegek juthassanak hozzá, hogy ők fejthessék ki a lehető legteljesebb mezőgazdasági, ipari, kereskedelmi, szóval termelő közgazdasági produktivitásukat.

Igen is a dolgozó rétegeknek, a népnek, ennek a zugó nagy tömegnek politikai tényezővé avatása és csakis ez fogja alaposan megváltoztatni az évek óta sinnedző közeletet. Valahányszor életerőben, természetesen megfogytokozott az irodalom, a műveltség, a művészet, mindannyiszor oda — a mindennek anyjához, — a föld népéhez tért vissza és ott frissült fel az. Ezt tanúsítja a történet, a fejlődés nagy világtörvénye. Így van, így kell annak lennie a politikában is, amely maga is csak egy része, csak egy formája — igaz már a fogalmában bennerejlőleg romlott formája — az életnek.

De vannak jövőt faragó embereink, akik e tényt vallják munkásságuk irányául. Szé nekünk elég. —

Csak szórványos tünetek. Villanások a sötétben. De e villanások közelgő hajnal hírnökei.

Ar

HETI KIS TÜKÖR.

A birtokos osztály romlása. — Áldatlan pártpolitika. — Szkutari eleste

Azzal kezdhethetők, hogy elégtétlünk arról a sok lábunk alól kicsuszott földről, amit oly szomorán parentált el igen sok újság a hét elején. Mert hát mi sirni tudunk. Itt ebben a számban is van szóhajtozás. Csak tessék észre venni. Az a kár azonban, hogy rendszeren ott is maradtunk a puszmagónál. Pedig itt volna már az ideje megmenteni kivált a veszendő erdélyi földet, amelyet a románság hasogat el tőlünk. S nem ijesztek-e a sorok, amiket úgy kapunk ki egy kezünkbe akadó lapocskákból:

Akié a föld, azé az ország. Ennek a régi mondásnak az igazságát valljuk mindannyian.

Nálunk nagy adásvétel folyik a földdel. Az eladók, a régi birtokosok többnyire régi keresztény uri családok. A vevők többnyire meggazdagodott kereskedők, gyárosok, bankárok, börtönzárak. Van közöttük itt-ott keresztény is.

Egy katolikus író feljegyezte a tudomásra jutott nagyobb birtokeladásokat s így megállapította, hogy

1910 szeptember 1-től november 15-ig 33 ezer holdnyi nagybirtokot vásárolt meg nálunk a zsidóság.

1911. év január 1-től számtól 15 hónapban belül további 106 ezer k. holdat vásároltak. Ha holdját csak 1000 koronára becsüljük, akkor is 15 hónap alatt 106 millió korona értékű föld jutott a kezükre. Akié a föld, azé az ország!

kénytelenek a maguk laji sajátosságait és nyelvét másokkal erőszakkal elfogadtatni. Az kell, hogy az emberiség oly módon szervezze a maga életét, hogy a maga nemzeti egységének keretein belül minden ember megőrizhesse a maga nemzeti nyelvét és nemzeti sajátosságait, a nemzetközi viszonylatokban azonban semleges nyelv használata váljék általánossá, mely maga után vonja majd semleges emberi erkölcs, szokások és élettelőség kialakulását.

Az emberiség egyesülésének és a népek közti gyűlölködés megszüntetésének kérdése tehát egy dolgot, egyetlen egy pontban összpontosul és ez a körülmény az, mely megérdemli mindazok figyelmét, akik a népek és az emberfajok közti barátság és igazságosság problémáján lépelődnek. Ez az egyetlen megoldás: az összes nemzetközi ügyek lebonyolításánál semleges nyelvet kell használni, mely egyszerűt bárki által könnyen elsajátítható, — és amelyet másrészt mindenki egyenlő joggal használhat. Mindenkivel, aki nem tud, vagy nem akar velünk a mi nyelvünkön beszélni, azzal beszélünk a semleges nyelven és akkor szöszlik a népek közti gyűlölet, mert megszűnik az egyes népek megaláztatása. Az a nép is, mely ma ellenségei vagy büszke szomszédai nyelven nem akarja a művelődést alázatosan elfogadni, semleges nyelven megalázkodás nélkül kaphatja és fogadhatja el a kultúrát és akkor csakhamar nem lesznek többé műveletlen népek.

Hej, hej! Nincs nekünk idők reperálni nagy hasadékokat! Belpolitikánk áldatlan tusája felemészti minden erőt. S az az érdekes, hogy a magyar Tüdődi Sebestyén zongéscélól kezdve el Sajgó Sándor legújabb verséig számba bányá magát tépő pártviszályt s még se tesz le róla. Szerencsére mégis útni fog nem sokára ennek is az órája. Mert bizony, ha „Vagyunk még magyarok”, akik várjuk: hogy még egyszer azt ízen, azok bizonyosan kevesen vagyunk. Egyelőre azonban a kormány pártján is lesz rá ideje, — hogy erőtlen leleplező kísérleteivel neki menjen az ellenzék egyre összéből olvadó harc sorának. Összevesztieni azonban úgy se igen fogja.

Ellenben frissebb panamarecepteket fogunk olvasni hathatós ellenszer gyanánt, mint a P. H. csüt a Sz-ben a ker. — miniszterium ízelmeről. És így zug tovább május 5-ig a kölcsönös pszichológus. lehet, hogy akkor aztán egyszerűen előnt az ár.

*

Pedig a külpolitikai helyzetünk cseppet se jögsit erőpazarlása. A Bulgáriával fenálló titkos szövetségünköntről rebegsetett hírdelmek sokat ígérnek ugyan, de maig a valóságban minden papiros lövény és blokkozás mellett csufos vereséget szenvedtünk a Balkánon. — Megtelézte pedig veszteségeinket: Szkutari eleste.

Nikita király — karján az orosz katonai megbízottal — bevonult Szkutariha. Ez a páros bevonulás nagyon világosan szimbolizálja a helyzetet: Oroszország bevonult abba a Szkutariha, melyről a londoni konferencián és külügyi hivatalának jegyzékében azt mondotta, hogy sohasem lehet Montenegróé. A bevonulás szép volt és impozáns. — A teljes diszből csak az hiányzott, hogy a Montenegró blokkrozására kirendelt hadihajók 101 ágyulövessel üdvözöljék Nikitát a nevezetes esemény alkalmából. Ezek a diszlövések sokkal jobban beillettek volna a rendezésbe, mint a flottaparancsnokoknak az a legújabb keletű elhatározása, hogy a blokkadot mátol fogva kiterjesztik Druzzóra is. Kinek ártanak ma ezzel a blokkáddal? Ha Montenegrót a blokkad nem tudta attól visszatartani, hogy bevonuljon Szkutariha, akkor majd arra sem tudja rászorítani, hogy kivonuljon Szkutariából. Az orosz katonai állásé ott áll Nikita mellett, s az orosz katonai állásé sokkal nagyobb ur, mint a monarchia katonai megbízottja, akit Nikita még ki hallgatásra sem méltatott. Azonban nem lehetetlen, hogy Nikita jóakaratauk mutatkozik, s most, hogy a montenegrói fegyverek dicsőségéhez kétség nem férhet, lemond Szkutariáról. — De mi lesz, ha Nikita megvonja jóakaratait a hatalmaktól, s nem takarodik ki a meghódított városból? A hatalmak ünnepélyesen garantálták, hogy Szkutari Albániaé lesz. De mi történik, ha Nikita ezután sem respektálja a hatalmak döntését és ragaszkodik a városhoz, melyet amnyi embelet árán szerzett magának?

Szutari elfoglalása szomorú bizonyítékot szolgáltatott arra, hogy a hatalmak egyenletlensége és a diplomácia lassúsága mennyire felboríthatja a már-már biztosított békét. Most végre az osztrák-magyar diplomácia is gyorsabb cselekvésre határozta el magát. Gról Berchold közös külügyminiszterrel értekezlett volt, mely után a külügyminiszter tudatta a kabinet utján öfelségével, hogy a monarchia azonnal lépést tesz a hatalmaknál, hogy Szkutarnak Albániahoz való csatlakozást biztosítsa. Ausztria-Magyarországot nagykövetei azonnal utasítás kaptak, hogy a monarchia nevében jegezzék nyújtsanak át a nagyhatalmak kormányainak

Felkéri a monarchia a hatalmakat arra, hogy záros határidőn belül gondoskodjanak arról, hogy a montenegrói seregek elhagyják Szkutarit, mert ha ez nem történik meg, akkor Ausztria-Magyarország nem tartja magára nézve kötelezőnek az európai hatalmakal való együttműködést, hanem szövetségeseivel önállóan fog eljárni, hogy Albánia számára biztosítsa fennmaradásának előfeltételét, Szkutari birtokát.

Kritikák.

— A mal Ifjuság. —

Egy tanítóképzőintézet tanár egyszer azt mondotta, minden iskola homlokára oda szeretné írni: „A világ legnehezebb tudománya az „abc”. — Hogy miért, gondolkodjék mindenki rajta. Én azt szeretném a magyar középiskolák homlokzatára írni, — amit Kassai Lajos fögműziumi igazgató az ifjuságnak április 11-én mondott:

„... S hogy az új alkotások helyes irányuak legyenek, a jóvendők generációjától függ, melynek minden ízében magyarnak kell lennie: Tiszta látásúnak, kemény derekúnak, ép agyvelőjűnek. Erősnek és intelligensnek, amely felül tud emelkedni a mai nemzedék alantós telifogásán: a haszon, a meg-

alkuvás, az egyéni érvényesülés silány és olcsó és igen kényelmes filozófiáján. Férfak kellene kide, kedves ifjak, egész magyar férfiak, akik kitudják mondani a nagy szót: nem jól van ez így! De akik képesek lesznek rá: alkotásokat hozni létre, amelyek önönmaguk deklamálják: jól van ez így! Akik fölbirják ésszel, mi az: 20 millió embeinek egynek lenni s akik e megértésben élni és halni tudnak!”

Nem akarunk erről kritikát írni, inkább prólog lesz további kritikáinkhoz, amit most írni akarunk.

Nem veszhet el bajuszberetváló ifjuságunkban vetelt hitünk, míg van egy intézet, hol ilyen vezető kezében van ifjuságunk. Mert a mai „magyar” ifjuság kivált a budapesti, melyből az ország jövő vezető embeinek legnagyobb része kikerül, rettelenes silány erkölcsi tőkével bír. Sőt egyenesen kétségbeejtő a moralitása. Nem a sexualis-kérdést értem, hiszen ott még csak az egészséges vér nyilatkozik meg. De az élet céljának felfogásában kétségbeejtő és magyarságában. Tanul, hogy ököllarcához a formákat megszerzeze, de utálja az értékes tudományt. Készül, hogy kellemessé tegye az életét, de nem erkölcsi értékekkel és nem a másét is, csak a magát és csak anyagilag. S míg ezen idegesen nyargal, sem külsőleg, sem belsőleg nem magyar. A trikolóran kacag, bajuszt leberletvája.

Kellene, hogy az ilyen tanítások ellensúlyozzák az egész országhat a reklám eszközeivel tenger mödrra szetterült ifjusági kozmopolitizmust, silány, slendrián ifjusági szellemet.

Ifjuságunk, a csiki, tudja, mert érzi születésénél fogva, hogy milyennek kell lennie, arra kell hát megtanítani, hogyan érvényesüljenek azokkal szemben, akik nem olyanok, mint ők.

— A szeredai templom. —

Hogy ennek a városnak idáig sincs megfelelő temploma s kilátás sincs reá, hogy legyen, mutatja, mily nem szegény ez a város, hogy mégis új templomot akar emelni s mikor elutasítják a kerelmét, akkor is akar, mutatja, mily végtelen szükség van arra a templomra.

Van-e a világon valamire nagyobb szükség, mint templomra, iskolára, menházra, körházra, árvaházra? Nincs. S mégis van-e ezekből elegendő s megfelelő Csikban? Nincs. Hol hever gyümölcsözötenül annyi kincs, mint Csikban? Selm! És mégis nincs semmi? Mert az embeirekben nincs komoly gondolkodás, nemes, jó szív, akaratudás. A vármegyeinek millió vannak, nem tud kinyögni egy árvaházat, egy szegény menházat, a Szent Péter-egyház-megyéeknek millióik vannak, nem akarnak a szeredaiakon segíteni, mert maguk sem érzik annak lelki szükségét; de minék adjanak ők, mikor a Szent-Pál egyházmegyéek ugy sem adnak. Pedig ha mindenki gazdag erdőkirály csak 10.000 koronát adna, hamar megvolna fővárosunknak, ami mégis csak az övék, a díszes temploma. Látszik, hogy ahol építenek, ott is csak azért, hadd lássa a szomszéd falu, hogy van a mi ből. Nohát ez kell nekünk, hogy lássák! Ez kell! S akinek nincs, annak építeszen még templomot is — Herzberg

— Jó Zsögd, jó a „kultura”! —

„Minden jó, a mi kikerül az Isten kezéből, minden elromlik az emberek kezei között.” Ezeket az örök-igaz szavakat mondotta Rousseau, a nagy francia böles. S nem ugy van-e? A kultura ugy került ki az Isten kezéből, hogy minden szellemi és testi ügyességünk ely lokra fejleszünk, hogy igyekezzünk szellemünk erejével meggyőzni a rosszal s testi ügyességünkkel legyőzni a természeti ellenséges erőket.

Tökéletesedik is a világ tudományban, irodalomban, művészetben, emberszeretben. Mi most Európában éppen ott tartunk, hogy: tekintélye van a műveltségnek. Hogy műveltek volnánk, szó sincs róla, mert ez relativ fogalom, de óhajtunk azok lenni s versenyezzünk azok lenni. Ez a vágy, ez a törekvés azonban oly általános, hogy Csikban is, amely a geografia kegyetlen szeszélyéből minden nagy szellemi gyújtóponttól távol s minden intenzív művelődési zónán kívül esik, Csikban is a magyar fajhoz való tartozásból kifolyólag kulturális tünetek mutatkoznak. Ám mit tesz az emberi kéz, melyben minden elromlik? A kultura is formák közt születik, fejlődik, él és pusztul. A kulturávil nemcsak nagyobb szellemi, de nagyobb testi kényelmek, élvezetek is járnak. Noszáhat rajta! Rájuk le a gyümölcsöt s dobjuk el a magvát. Építünk szép házakat, mint a művelt nyugaton, de a lelünk, a szívünk rongyos is lehet. Tartsunk Inzornót. De ismeretlen borzasok lehetnek. Az a ház jó volna ingyen-let, ingyen-letnek. Jó lesz illatszertárnak. A kultuszminiszter énekkönyveket ajánlásokozott a dalárdának, lássunk, mit tanultak belőle! Nem megyek, nekem már je-

gyem van a cirkuszba. És így tovább. Most jó a nyár. Most parádicsomná lehetne tenni egy-egy virágos udvar. De hogyan csináljuk? Megyünk Zsögödre, nem a téli szellemi fűrdők folytatni emervált idegeinket felelőssé, hanem hidegre tenni a haját. A kultúra gyümölcséből a csiki nő lizik, de a kultúra magva sziklára esik s ott nyomorultul elpusztul.

— A jók szolidaritása. —

Sok jó ember szidta már Csikmegyét, hogy nem akar haladni s mindenik vagy beletart a céltalan szolmalom harcba, vagy úgy vágják fejbe, hogy arról koldult. S mi még mindig ott tartunk, hogy a tünemények, a semmirevalókat és a rosszakat tartjuk a hibásoknak.

Pedig éppen a jók a hibások. Ugy csinálnak, mint az a bolond hadsereg, amelyik egyenként külön-külön embereit a csatába s a kik persze mind elhullanak. Csikban is egyenként állunk el eszmékkel, tervekkel, törekvésekkel, így a legtöbb már ott megakad, hogy még fórumra sem juthat szándékával. Mindenkié utjába mered valamely érdek, mint akadály. Egynek a kedvéért nem áll félre, nemcsak a nagyobb, realisabb érdek, de még csak egy kis hű érdekenykedés sem. De ha — legyenek is — egy közmívelődési egyesület, vagy irodalmi kör, vagy egy emberszeretet-szövetkezet 30—40—50 tagu s amellett egyenként is tekintélyes, befolyásos emberekkel álló komoly és erős falanksza nyomulna előre egy-egy eszmével, egy-egy tervvel, ott nemcsak a gyermekszerű érdekenykedés és nebutásvirág-tempó, de a nyunyáság, sőt a nagy anyagi érdek is félre kellene, hogy álljon, vagy legalább is megküzdjön.

És hogyan kezdenék ilyen főmórtéshez? Mi volna az első lépés? Az, ha egy ilyen pár sor, mint ez is, nem tűnne el, mint a barátokopogás az ámbituson, hanem hozzászólnának, jó, nem jó; így jó, úgy nem jó; így kell, nem úgy kell! s b. s. vita fejlődnek. De tudom, csend lesz.

Mert mi vitáznunk csak „Nyitlété”-ben tudunk. Nyelvet ütögetni. Ahban szolidaritás a vagyunk. Majdnem mind egyformán csináljuk. Az igazság olyankor védőpaizsnak jó, de ha közügyről van szó, akkor az igazságot, a jóert kiállni nem merünk.

B. B.

Nagyobb lesz a veredő.

Európa államai újabb kialakulás előtt állanak, lezajlott csaták, kiélesedő ellentétek, eljövendő össze-tűzések arra utalnak, hogy a balkán forrongó kattan-jában újabb perzelődő tüzek gyulladnak ki, amelyek porrá és hamuvá emésztik éveztedek szorgos munkáját. A nagy Moloch, a háború, időről időre áldozatokat után vicsohorítja fogait és a haladás jégyében előre-haladó embertömegnek utjában áll az emberi gyön-gyenség, amely nem fogja magát sohasem alávetni kényszerítő eszközök nélkül a jogszerűség elismerésének.

Ez az örök emberi vonás lehetetlenül teszi az örök világörök gyönyörű eszméjének megvalósulását a megfelelő hadi szervezetek fedezete nélkül. A fegy-verkezés versengését csak meg kellett kezdenie valamely államnak, hogy a többiek követni legyenek kénytelenek és noha minden emberi érzésünk felforr, miért van ez? kérdézzük, de csak a csörönő levegő-erek halálára rémítő zaja ad választ és az emelkedő adók terhe ébreszt eszméltre. Mindaz a szép, amit a kultúrától tanultunk, ilyenkor dreszfrazissá válik és be kell látnunk, hogy ép úgy a nyers erő dominálja a világot, mint valaha az ökológ korában. — Pedig úgy az hirdeti mindenféle erkölcs, hogy a civilizáció szent nevében kötelessége minden igazi kultúrembernek, aki hazájának és emberársainak érdekeit komolyan veszi és szívén hordja, hogy teljes energiájával összpontosítsa minden tevékenységét a világhétköz nagyszerű ideáljának megalapozására és betetőzésére.

Azonban mihielyt elhangzanak ezek a szavak, nyomban el is veszik jelentőségüket, mert kivihet-tennek, utópiának kell, hogy tekintsük őket, amikor napról-napra tapasztaljuk, hogy a béke a kisebb ke-rületek keretében is kivihetetlen. Nincs az a falu, — vagy város, melyben a béke tökéletes harmóniájával találkozhattunk, mert mindig akadnak kicsinyes em-berék, akik a maguk egyéni érdekeit meg nem enge-dett eszközök felhasználásával akarják kikényszeríteni a közös rovársára.

Ha tehát a legegyszerűbb társadalmakban is illuziórússá válik a harmonikus békekének lehetősége, hogyan kívánhatjuk, hogy hatalmas emberörmégek méreteiben diadalmasan emelje fel fejét az a törek-vés, amely az egyesek szűk világában elbukott és napról napra csufos vereséget szenved.

Nagyobb lesz a veredő... a béke eszméje újabb vereséget szenved és nyögni fogjuk a sulyát. Fizetni fogunk ifjuságunk legszebb éveivel, fizetni fogunk nehezen keresett garasainkkal és fizetni fogunk az

életünkkel is, ha kell. Mert a bölcselők szépen kiraj-zolták ugyan az emberi élet követendő pályáját, de a rajz csak rajz marad, a problémák csak problémák maradnak s a való élet nem tud velük egyesülni, nem tudja őket asszimilálni.

És miért van ez? Mért nem tudnak a kultúra nyomán haladni? Miért kell a halálfelegető fegy-erek ravaszán tartani az ujjunkat? Mert az emberi haladás, alapjában véve üres hivalokodás, és amely mértékben halad a jó, ugyanolyan mértékben halad a rossz is. Sőt napjainkban azt is elmondhatjuk, hogy sokkal gyorsabb volt az emberi rossznak a pálya-futása, mint a jóra való törekvés lassu csigautja.

Az emberi rosszaságának fizetjük tehát adóját, a mikor a katonaság lementarításának és fejlesztésének kényszerűsége nehezedik a nyakunkba.

Az emberiségnek kell tehát megjavulnia, hogy ettől a teherrel megszabaduljunk. Ami előre látható-lag bizony nem fog egyhamar bekövetkezni.

H I R E K

— **Fetser Antal gyulaiehérvári püspökjelölt.** Beavaltól helyről arról értesül, Az Est, hogy Mailath Gusztáv Károly erdélyi püspöknek kalocsai érseknek való kinevezése befejezett tényvé vált. A püspök ösz-szel foglalja el érseki székét. A megítéresdett gyula-felchvári püspökségre ehhez képest szintén csak az őszi hónapokban töltek be. Legújabb és egyben leg-valószínűbb jelölt is erre a méltóságra Fetser Antal nagyváradi főszentelt püspök.

— **Márton Ferenc** elismerése. Már egy régebbi (márc. 29.) számunkban felhívtuk a figyelmet jeles fiatal festőművészeink sok energiától sugárzó alkotá-sára: a „Galkóci csiki székelyek” neven az illus-trált folyóiratokból már országzászerint festményre s most örömmel jegyezhetjük ide, hogy Keszler József, számbavehető kritikusaink egyik legjelesebbje csak az igazi tehetségének kijáró elismerés hangján ír a Századok Legújában a hatalmas koncepciójú s erős kivittell műről. Márton Ferenc ezzel a művé-vel már ott jár azon az úton, ahová csak kevesen jutnak el s ahonnan koszoruzatlanul visszatérni már nem is lehet.

— **Kinevezés.** A m. kir. pénzügyminiszter Si-pos Balint csikszereclai adóhivatali díjnokot ideigle-nes minőségű segélydíjas adóhivatali gyakornokká a csikszereclai m. kir. adóhivatalhoz kinevezte.

— **Főesperesi beiktatás.** Oláh Daniel kézdi-szentkereszti plebánus a napokban nevezte ki az er-délyi püspök a kéziiorbai esperesi kerület főesperé-sévé. Az új főesperesi beiktatása tegnap történt meg fényes közönség jelenlétében. A beiktatás Meisel József brassói apát plebánus végezte s az ünnepies aktus után pedig nagy bankett volt, amelyen részt-vett a község és a vidék intelligenciája.

— **Új ügyvéd.** Dr. Rosenfeld Adoll folyó hó 18-án a marosvásárhelyi ügyvéd vizsgálo bizottság előtt az ügyvédi vizsgát ényes sikerrel letette. Iród-ját a napokban nyitja meg Csikszereclában.

— **Visszartértek az öreg katonákat.** A belügy-minisztérium kiadott jelentése szerint a közös had-sereg létszámviszonyai megváltoztak rosszak. Emiatt az 1910-ben besorozott, tehát harmadik évüket szolgáló katonákat nem bocsátják időelőtti tartós szabadságra, sőt az esetleg már szabadságot kaptak újra behívják.

— **A vasuti állomás villanyvilágítása.** Hossz-szas eljárás után végre sikerült az államvasutak igaz-gatóóságával a városnak a csikszereclai vasuti állomás villanyvilágítását illetőleg megállapodni. A villany az ösz-szes helyiségekbe bevezették, a pályaudvart pedig 8 darab ezer gyertyatényű Wolfram lámpa fogja vi-lágítani. A munkálatok legközelebb megkezdetnek.

— **Májusi ájtatosságok.** A helybéli plebánia templomban május elsejével kezdődőleg a májusi ájtatosságok napoként délután 6 óráig lesznek.

— **A német császár és az alkoholellenes mozgalom.** A németországi alkoholellenes mozgalom hívei Vilmos császárnak az alkohollal szemben el-foglalt álláspontját, nyilatkozatait, tnyaságát a leg-utolsó napokig összegyűjtötték és Ponickau lipcei egyetemi tanár, az absztinenciának egyik nagyérdemű munkása, ropprat alakjában adta ki.

— **Áthelyezés és beosztás.** A földművelésügyi miniszter a csikvármegyei m. kir. gazdasági felügyelősé-ghez szolgálatotólro beosztott Moori Kónig Gyula m. kir. gazdasági segédfelügyelőt folyó évi május hó 1-ével a kolozsvármegyei m. kir. gazdasági felügyelősé-ghez helyezte át és a csikvármegyei gazdasági fel-ügyelőséghez szolgálatotólro Korbuly Lajos fizeteste-len m. kir. gazdasági segédfelügyelőt és Hersényi Gábor díjtalan m. kir. gazdasági gyakornokot osz-tott be.

— **Dal- és zeneegyleti ügyek.** Folyó hó 19-én sikerült családias összejövetele volt a dal- és zene-egyletnek. A közönség ugyan nem nagyon volt kö-piselyve, de azok, akik ott voltak, mindannyian meg-értették és átértékelték az egyesület céljait és törekvé-seit. Tehát mondhatunk sem kell, hogy maga az egy-let igen szép számban vonult fel s különösen a mlt-kódó tagok majdnem mind ott voltak. Az est igen kel-lemes hangulatban telt el. A dalosztály 6 darabot énekelt nagy sikerrel és teljes precizitással. A zene-

osztály a karmester gyásza miatt ezúttal nem léphetett fel, de a jövő havi összejövetele az is szerepelni fog. Zsögön Zoltán két szép költeményt szavaltal el. Feleségének méltatunk Zsögön sikerét. hiszen töle már csak nagyszerűt és szépet hallhattunk. Ez alkalommal is az ő szép költői tehetségének, gondolatának nagy-szerűségének és fenségének igaz gyönyörűségünket találtuk. Igen szép és emelkedett beszédet tartott dr. Kovács Albert, méltatva annak különös és megbecsi-lendő jelentőségét, hogy az egyesületnek sikerült a vallás- és közoktatásügyi kormány figyelmét magára vonni. Dr. Ujfalusi Jenő az öszertartásra és a bazilias munkára buzdított, míg Hajdu Ignác dr. Ujfalusi Je-nő fölvázolta mint olyat, ki az egyesületet — köve-tendő példát képen lekésedni tud. Idős Darvas Béla Zsögön Zoltánt, mint az egyesület fíradhatatlan társ-elnökét köszöntötte fel. A legközelebbi hasonló ösze-jövetele május hó 17-én szombaton lesz. A misor dal- és zeneszámokból, szavalatból és rövid zenetörténelmi felolvasatból fog állani. Vegül itt említtük meg, hogy az Agrár takarékpénztár helybéli fiókintézte belépett az egyesület alapító tagjai sorába s az egyletnek 20 K-t adományozott. A vallás- és közoktatásügyi minis-terium pedig legújában Siklós Albert „Hangszerelés-tan” és „A vezérkönyvolvasás útmutatója,” című 32 K értékű 3 kötetes művével ajándékozta meg a könyvtárt.

— **Calakutta indiai művész városunkba** előadást tart szombaton és vasárnap este fel 9 órákor az Eu-rópa-szállóudában.

— **Újltás az ajánlott levelek feladása körül.** Fontos reform lép életbe legközelebb a postaforgal-mban. Az ajánlott leveleket ezental levezelszéknyel lehet dobni május elsejétől kezdve 16, illetve 35 filleres város szegélyelt ellátott borlekokhoz az aján-lott levelek számára forgalomba a posta, hogy a kezelesnél az ajánlott level könnyen megkülömböztet-hető legyen. A borlektér külön egy fillér fizetendő. Az új borlektéren hely van hagyva arra, hogy az ajánlott level feladóját jellegzőse oda nevet, foglal-kozást és lakását, hogy így neki szükség esetén a feladási igazolvány később is kiadható legyen. Az ajánlott küldemény feladására bármely postaszekrény használható, a feladási igazolványt pedig az a posta-hivatal adja ki, amely a gyűjtőszekrény anyagának begyűjtésével meg van bízva.

— **Désy Zoltán beszékelője.** Désy Zoltán a Kosuth-párt alelnöke, vasárnap tartotta meg beszámoló-ját Marosvásárhelyen. Désy Zoltán elkíserte kerületé-ben Aponyi Albert vezetésével több ellenzékí képviselő. Désy két óráig tartó beszédet mondott, a melyben hosszosan védelmezte a koalíció pénzügyi gaz-dálkodását és kifejtette, hogy a kormány a bankszab-dalalon, a véderőjavaslat és a választójog terén saját programját is megszegtte. Beszéde során „örül-letes gazembereknek” nevezte a kormány többségét és kijelentette, hogy azt, a mit mond, soha vissza-vonni nem fogja. Polemizált Tisza István „Legyen már elég” című cikkével, azt mondván, hogy nem fogad el tanácsot attól, a ki lopott pénzen váltott man-datummal került a házba. Kijelenti, hogy az ellenzék a mai többség vezetőivel nem áll szóba. Az egyedüli megoldás: az új választások elrendelése. Az ellen-zeki pártok együttműködésének nem szabad lankad-nia, csak erősödnie kell. Désy Zoltán lebeszél eljenzés-sel fogadott beszéde után Aponyi Albert beszélt és követelte, hogy a kormány tegye kozze azoknak az ellenzékí képviselőeknek és újságíróknak nevéit, a kik pénzt kaptak a kormánytól. Désy Zoltán fizetletere este társasvacsóra volt.

— **Emlékbeszéd Borszékly Soma felett.** A nagy székely apostol, Szikulia örökiu, csodás lelke-sedesu galambosz vezér: Borszékly Soma ny. minisz-ter tanácsos immar siri álmát alussza s talán a szék-ely diadosság és jöllet újból letérlegyöz napjának régi soványt virradatáról álmodik, melyért életében utolsó lehetetlőség dobogott az ő nagy szíve és hevült tolyton praktikus eszmeiket termelő agya. Ennek a nemes taj iránti nagy szeretetlő állhatott ritka nagy-erűek, meleg szívek és zászlobontásra, éllivőt gaz-dag lélekek gyönyörű rajzait hű képet rajzolta, tes-tette meg László Gyula, marosvásárhelyi keresk. és iparkamara titkára s a marosvásárhelyi székelytársaság lelkes tagja a Borszékly Soma lelett elluntya alkalmából a marosvásárhelyi székely tarsasag 1913. február 21-en tartott gyaszgyűlésen tartott magas szárnyalásu, melyhatásu emlékezésében, melyet a Székely tarsaság külön füzet alakban kiadott s melyet az ellunty nagy székely arcképe díszít. A sziv min-denen hurjat rezgésbe hozó ezen emlékezésű egy fü-zet alakban 50 filléret megvásárolható a Székely Tarsasagotól. A begyűlö öszsaget Borszékly Somának sírja emléktáblával való meg jelölésére fordítják.

— **Halálözás.** Csikgőrcsotlatvi Bálint Vilmosné szül. Sarosi Ilona életének 27. boldog házasságának 6 ik évében rövid szenvedés után folyó hó 21-en, el-lhunyt. Temetése 23-án d. e. 9 órákor volt.

— **Kétmillió jótékony célra.** Fischer Eliz több-szörös milliómos aradi öreg nő, a ki ellen tavaly gyilkos merényletet szenvedett, magához kérte báro Urbán Iván főispant és dr. Zimmerman Károly, az aradi kórház igazgató főorvosát és közölte veük, hogy egy millió koronát adományoz a szemeszlet számára emelendő kórház céljára s egy millió koronát a szegények otthonának adományoz.

— **Bcrukkolt a parlamenti örség.** A most

szervezett parlamenti örségbe besorozottak már be-
rököltak szolgálatteleire és a legénység elfoglalta a
reszere kijelölt lakoosztályokat. Az örség tagjai het-
hónap kaptak meg egyenruhájukat és ezután rendszeres
gyakorlatokat folytatnak naponta reggel 8 órától a
képviselelőház udvarán. Tízsa revolveres gárdája szí-
gony legyelem alatt készült bemutatkozásra, hogy a
májusi premieren letelőleg kifogástalanul működjenek
az élesre fém kardok és jól tölthető ismétlő pisztolyok.

Háborus bonyadalmak előtt állunk.
Ausztria—Magyarország beavatkozására készül
Szukutri ügyébre.

Legújabb A Pesti Tükör. „Majláth püspököt választat” címen egy furcsa cikket hoz: A kalocsai érseki rezidencia nem sokáig lesz már gazdátlan. — Ugyemond — mert — minden ellenkező híresztelés ellenére — biztos jelek szólnak arról, hogy gróf Majláth Gusztáv erdélyi püspök Kalocsára készül. — Eddig tudvalevően az határlatta az érseki szék be-
töltését, hogy Csernoch János esztergomi prímás, amíg a primátus bírtokának átadása befejeződik, a kalocsai érsekség jóvómélt elvezte. Most aztán, hogy a kiküldött bizottság bejelente az esztergomi javak átadását és minden a primátus kezére ment át, semmi akadályja többé a kalocsai interregnum megszüntetésének. — Tovább aztán arról szól, hogy az április végére bekért titkos szava-olapok célja voltaképpen az, hogy a püspök azt neveztesse ki utódjának, akit papjai segédpüspöknek megválasztanak. S így folytatja: ... a pápság többségének a választása dr. Fehér Ernő (gye!) kanonok teléfordult, a!k! stb. ...

Désy Zoltán Nagyeneden. Az ellenzéki agitációsállás bizottságának legutóbbi értekezletén arról beszélgettek, hogy a választójogi népvégülések munkapárti kerületekben is fognak tartani. A legelső ilyen népvégülés Nagyeneden Lukács miniszterelnök választókerületének székhelyén lesz. Désy marosvásárhelyi beszámolója után, a hol az erdélyi rész-
szes függetlenségi pártok képviselői voltak, megjelenik Nagyenedről is, a kik azt a kérdést intézték az ellenzék Marosvásárhelyen jelenlétü véreire, hogy tartásnak népvégülés Nagyeneden is. Az ellenzék népvégüléseket rendező bizottsága mai ülésén foglalkozni fog Nagyenednek kérelmével és a mint érte-
sülünk, a legközelebbi népvégülés Nagyeneden fogják megtartani, a hol Désy Zoltán is meg-
jelenik.

Háromszék megye törvényhatósági bizottsága ma délelőtt tartja évnégyvessé közgyűlést. A köztársasági párti törvényhatósági bizottsági tagok a közgyűlésen szava jogukat benn a köztársasági párti megalakítását.

Újabb elnopolás. A képviselőház, amely május 5-én ül össze 4 napig lesz együtt, míg az új ülészek alkalmával újjaalakul. A Ház tisztviselői karának és a bizottságoknak megválasztása után a miniszterek betetésük a nyári szünet előtt letárgyalandó törvényjavaslatokat és jelentéseiket s következ-
ően az elnopolás, amely kerülülbe 2 hétre szól, amely idő alatt a bizottságok az eléjük kerülő törvényjavaslatokkal és kormányjelentésekkel végeznek.

Hivás dárúdó! Hallja maga, Kedves? — Május 3-án este 8 órától kezdődően a gyergyóremet közszékház díszteremben műsoros „Coco” lesz. melyre jönnek a családjaival együtt, ha szereti a nézet, a zenét, a táncot! A mulatság anyagi látálya Földes Zoltán „A magyarságot” című könyvének gyomráköltségére fordították. — Itt van a forrás! 1. Zsigmond; 2. Zakariás István; 3. és Zakariás An-
nuska; 4. tanítóné; 2. Földes Zoltán; — 3. Prüsszénő szüzetettek F. Z.-tól, előadja: Ambrus Dezső; 4. Remetei keservek. Kuplé Enkel; Zakariás József; 5. A kis temisták F. Z.-tól. Előadja: Bar-
tás István és Puskas Rózsi. Elvezetne jön a tánc-
körző cigánybanda muzsikája mellett. — Étel-italról gondoskodva van. Személyjegyet 2 koronát, családi biletért 5 koronát guberal! A nemesek érdekében feltüntetéseket köszönettel fogad a remetei jöke-
dvti nátság. Az est vedői: Melk István nyomó, főt. Kiss Denes plebanos. Melk István nagybírók.

Németh Lajos volt ügyvédjelt, ki évekkal ezelőtt szomorú meglepedésében büntetődel csele-
ményeket követett el, folyó hó 23-án reggel Tusná-
dúrdón az Olta útcé magát Sajnalatos vége annál bántóbb, mert teletészes fiatal ember volt, aki meg-
bunhódott eléggé ballepésért s utóbb már használ-
vétel munkát végzett a tusnádfürdő igazgatóság-
ban. Azt mondják, ritka gavallér volt hajdanán, de hát a kártya, a kártya ...

Közgazdasági vitaestélyek a vidéken. Az iparkamarában alakult rendező-bizottság múlt szerdán tartott összejövetelén ellogadta Bürger Albert el-
nöknek azt az indítványát, hogy már az őszi ciklus-
ban a kerületben is megkezdje a vitaestélyek rendezését. Egyelőre Székelyudvarhelyre, Sepsis-
zentgyörgyre és Csíkszeredába a randúk ki, hogy a helyi megyei érdeklészek bevonásával a helyi iparfejlesztési kérdéseket megvitassa s lehető-
mögoldásokat előkészítse. Most, amikor a pártpolitika uralma mellett a szociális, nemzetiségi és fizetésren-
deszési kérdések háttérbe szorították és elnyomták az ipar és kereskedelem gyakorlati kérdéseit, nemcsak fontossággal, hanem aktualitással bír a kamara reg-
neráló kezdeményezése. Az iparos és kereskedő osz-
tályának öntudatra kell ébredni, hogy észrevelesse ma-
gát s a mindennél egetőbb gazdasági politikának ér-
vényesülése tőrévő szerepet vívjon ki. Mért csak ez biztosítánya Magyarország függetlenségét s mentheti meg Erdélyt a magyarnak. Ezek a szempontok vezet-
tik a kamarát, mikor arra vállalkozik, hogy fölkeresse és egységessé tömöríti a szélszört és eddig elhanyagolt gazdasági erőket. Május 2-án Csíkszeredán Lajos előadásával Marosvásárhelyi levelezik a tavaszi cik-
lust. Az őszi ciklus már a vidéken fog valószínűleg még szeptemberben kezdődni.

Mozi-esték. Kétségtelenül jó szolgálatot tesznek a szórakozásra vagyó közönségnek. S hogy mennyire várossággal ráéreztek a vasárnapi est, eléjére, ugyan fellépnem megunulta a vasárnapi est, amikor oly sürü tömege ömlött a kíváncsiságotoknak az utcáról a tarka filmek elé, hogy könnyen lélni lehetett fölé: nem fog-e az sors érné bennünket, mint a rikított levegőjű ballomba zárt verekelt: egy-
szerűen megfulladunk. Bármennyire illlett ez a jelen-
ség a mozihoz, amely egész kiváltságban — s ez nemcsak a miénk s az — üzleti szempontokra van berendezve, mégis alighanem szükség volna betartani bizonyos korlátokat s csak annyi látogatót engedni be a terembe, amennyi számára hely van. S álló vendéget csak az álló helyen tűrni meg. Ezt a kíván-
ságot ép oly kevéssé szükség megindokolni, mint amennyire örülnünk a cigarettázás beszűntetésének. A vasárnapi képsorozat egyébként epenséggel nem váltott ki közmegeledést. Az előlát-moanerek s Nie-
karteres háborzótagozat lehetetlenségek már unalmasak, sőt ellenszenvesek. Sokkal kellemesebb összejátszás volt a szerdai szallagláncolat. A „hómör” mint idevalós mozi fogalom is előkelőbb mégis, mint az „szonyatos”. Kár, hogy olykor-olykor tulgyorsan peregnék le a képek s nem lehet kikapni a jelző mondatokat.

A magyar figyelő most megjelent 8. száma vezető helyen közli Réz Mihály „Oszlályöntudat” című érdekes tanulmányát, Medveceky Frigyes „Egye-
temi oktatásügy, társadalom és kultúra” címen igen figyelőreméltó szempontokat vet fel. Nagyon érdekes Huszár Vilmos tanulmánya „Az irodalmi hatások nemzetközi jelentősége” címen. Alexander Bernát folytatja „Rodin”-ról szóló nagy értékű tanulmány-
sorozatát. Pollner Ödön Eötvényi Nagy Olivér: Osztrák közjogát bírálja, Kemény Simon színházi cikke és a gazdag Feljegyzések rovat egészíti ki a szám gazdag tartalmát. A szépirodalmi részben Somlay Károly elbeszélést „Makk-bárok” címen találjuk. Az előfizetési díj egész évre 24 —, félére 12 —, negyed-
évre 6 — korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal Bu-
dapest, VI. kerület, Andrássy-ut. 16. szám.

Sztrájk győzelemmel. A belgumi sztrájk, amelynek előkészítésén a munkások oly sokat la-
dóztak, a munkások fényes győzelemmel végződött.

Katonák lete. Mert csakugyan az volt a mostani. Hettől kezdve pontégek folytak városunkban a sorozások s ezeken a napokon kakaskakoré-
kolas helyett csendesebban ivóított éneklés hangok verték le a jámbor főtete mellett lakókat reggeli al-
mukból. Csakugy emöltek a felesíki szekerek reggeli-
lenként megrakva keseredett szívű legények cipe-
s utajával. Nem hiányzott persze kezükből a termes-
pálkás íveg se a „császár” leendő szolgáinak kérés-
markából s a déli órákban veszélyes volt az utca-
járni, oly veszedeltek iramban kergettek vissza-
apró lovakat a tauglich-cédulás áldozatok. Mert bi-
zony az általános panas mellett is a munkások ke-
gyei között sokan kaptak meg a beus-csokretet. Volt azonban példás rendben vonuló csoport is. A-
tipocianak — dícsértükre legyen mondva — banda-
szó mellett, szegfűvel a kalapjukban, igen illedle-
men aprítottak be s vissza. Be is szedték — igaz —
éket alapon. Az 1. korosztályból előállt 22 egyén-
ből 15-öt. II. korosztály egy se jelent meg. Idegen-
ben vannak. A 3. III. korosztálybeliből bevált 1. Te-
hat a 26 állításkötelesből összesen 16-ot soroztak be. Ha-
mindenütt így alakulnak az arányszámok, bizonyval-
nem volna ok a sok strankozásra.

A Szeredában állítottak statisztikája így fest:
Helybeliek összesen előállítottak 40-en. Ebből bevált 7.
Idegenből ide áttevedett 21. Ebből — az elmaradt
5-öt leszámítva — bevált 5. Tehát 61 előállítottból
besorozódott 12.

A bolondóra. Egyetlen toronyóra van városunkban s arra is bátran el lehet mondani, hogy ugy-
it és úgy jár, mint a bolond óra, mert vagy egy-
crát késik, vagy ugyanannyi siet s kiszámíthatatlan
lekésésnek s ebből kiüvölög sok kellemetlenségnek
okozója. Ez az egyetlen toronyóra a helybeli honvédel-
máltányban van s különösen hivatalokhoz siető közö-
ségnek okoz sok bajt, mert a hivatalok órái több-
nyire aztán a nyilvános óra után vannak igazítva s
így azok is a rendes időszámításnál vagy előbb vagy
később járnak.

Pestl Mozi. Gyilkos politikai szatírák, ka-
cagató humorosozéék és versek, vídám karrikatúrák
serege teszik így népszerűvé a legolcsóbb magyar
viccsjátékot. A „Pestl Mozi” szerkesztője Korda San-
dor, munkatársai Gabor Andor, Kaczer Illes, Kálmán
Jenő, Karinthy Frigyes, Korcsmáros Nándor, Lovász
Károly, Moricz Zsigmond, Paulini Béla, Somlyó Zoltán,
Szomaiházy István, Vajda Ernő, rajzoló Bíró
Mihály, Dezső Alajos, Major Henrik, Tuszky Márton,
Véres Marcell. A Pestl Mozi egyes számainak
ára 10 fillér. Előfizetési ára negyedévre 1 korona 50
fillér. Kiadóhivatal: Budapest, VII. Király-utca 27.

Vitaestély. A marosvásárhelyi Kereskedelmi és Iparkamarában 1913. április 26-én (pénteken) este 5-7 óráig Vitaestély tartódott. Targy: J. Csizsár Lajos építőmester, kamarai tag előadása volt: „Az ipar és kereskedelem megerősödésének akadályai Magyarországon s a székely nép iparosítás útján való megmentésének módjai” címmel. Az előadás rövid ki-
vonata, amelyből e hozzánk is bekeverkező estélyek iránya megtehető: A társadalom előtérbe a munká-
val szemben. Törvény nem védi az iparos és keres-
kedő osztály érdekeit. Iparörvény, polgári törvény-
könyv hiányai. Az ipargyakorlatra vonatkozó törvények-
ben a kormányzat nincs határozott felelősséggel. Képesített szabadpárt. E kereskedelmi és ipar meg-
terhelése az adóval. A munkásbiztosítás díjának el-
viselhetetlen nagysága. A hitellezők kára, a hitellezők
védtelen helyzete. A csődörvény bünci. A csőd vagyion-
nem a hitellezők, A töké bizonytalansága Magyar-
országon. Felénksége a befektetésektől. Létesítmények
egy-egyetenek helyett mérnöki képző intézeteket.
Még mindig kevés az iparkola is. Székelytől ipar-

sítással menthető meg. Közműhelyek építése, termé-
szeti erők kihasználása. Karsi köiparának példáját
kövessük a Székelyföldön. Marosvásárhely vezesse be
a gázvezetékét. Ipar támogatás céljából székelyvasut
hálózat kiépítése.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter
a Tavaszi Vásár alkalmával rendezendő kongresszusokra
a Máv. kezelesében álló összes vonatokra kedvez-
ményes jegyeket engedélyezett, amelyek alapján a
III-ik oszt. jeggyel II-ik osztályba lehet utazni. E
jegy-utalványokkal a budapesti kereskedelmi és ipar-
kamara kérszékkel bocsájti miniszter kereskedők
rendelkezésére, akik a Tavaszi Vásárra és ezzel kap-
csolatban tartandó kongresszusokra Budapestre fel-
menni szándékoznak. Ezek a jegy-utalványok azon-
ban visszautazásra csak akkor érvényesek, ha azok a
kamara által a visszautazás előtt, a Városligeti ipar-
csarnokban a Tavaszi Vásár tartama alatt lebejegyez-
tetnek. Aki a Tavaszi Vásáron részt oltajt nem 55
fillér kiállítású illeték és postadíj beföldése ellenében
nevre szóló kedvezményes jegyet kaphat a budapesti
Kereskedelmi és Iparkamara árutimata osztályától —
(IV. Irányi-utca 21.)

SZERKESZTŐI ÜZENET.

B. B. Budapest. Az I. pontot csak egy kis ki-
hagyással hozhattuk.

Sulyos igék.

A „Cs. L.” legutóbbi száma Megyénk va-
gyon a c. egy pénzügyi tanulmányt közöl. Fontos
kérdést vet föl a cikk, amelyről mostanában társaság-
ban, egymás között is többször szó esett. — Nehány
sorát ismételjük:

„Pénzről beszélvén, nem hagyhatjuk szó nélkül
közönségem kezelését. Vizsgáljuk most pusztán a köz-
zönség szempontjából. Szomorúan vagyunk kényte-
lenek konstánál: meg e kezelés semmi hasznossal
nem jár ránk nézve. — Félreértések elkerülése végett
hangsúlyozni kívánjuk, nem személyekről, még ke-
vessebe egyes személyek működéséről beszélünk —
csupán az intézményekről.

A vármegyei magánjavak pénzkezelése nem fe-
léli meg igényeinknek nem hozza meg azt a gyü-
mölést, melyet fölé elvárhatunk. És sajnosan ta-
pasztaljuk, hogy a közérdekkel ellentétes politikát
folytat. Maga a kuluszminiszter a legutóbbi zárszá-
madásnál kifogásolta, hogy a kifizetések az utóbbi
évek alatt rohamosan megapadtak és alyellett, hogy
annak növelésére törekednének, ma holnap egy fillér
kötesonkövetelése sem lesz, mi okból határozott utá-
sítást ad a jövőre a jelzálogú üzlet erőteljes felkar-
olására. Egyben azt is megállapítja, hogy az utóbbi
évek alatt a torzsvagyon 130,000 koronával apadt!

Tökejevel magja lehetne egy erdélyi részli altruis-
tának, mely egymaga hatálatlanul lenne a nem-
zetiügyi pénzintézetek üzelmét. Sűrűsösen új szabály-
zat tervezetét kell készíteni számára. Közélebb hozni
a való élethez. Vármegyei szabályrendeletet kell hozni
arról, hogy a közönségi és közbirtokossági pénzek itt
helyezendők el. Meg kell keresni az egyházmegyei
hatóságokat, az erdélyi r. kate. status igazgató taná-
csát, hogy összes pénzeit a vármegyei egyházmegye-
gyeknek és iskola alapoknak ide fektesse be. Ha a
herceprímás és (nagyváradi, temesvári) püspökségek
nem tagadtak ezt meg az Altruista (Bpest) banknak,
emek megtagadást sem hisszük az erdélyi püspök
úról. Adókedvezményeket, betét (tőkeamat) kieske-
vességet, kövénny kibocsájtási jogot kell kiemke-
zőlnünk.

Egy ilyen hatalmas 10—12 millióval rendelkező
hitelintézet szembe tud szállani a törpe, nemzetiügyi
intézetekkel, maugurálhat olyan földbirtok-politikát,
mely a székelység örösi tértfoglását eredményez.
Ezzel az intézettel lehet telepíteni, lehet kulturális,
gazdasági nemzeti politikát űzni — a többi csak
gajrészlekedés.

Egészteszes bankpolitika — jöjjön el a te or-
szágod!

Csikvármegyei törvényhatósági bizottsági tagjainak és a magánjavak igazgató-tanácsa tagjainak szives figyelmébe.

(Folytatás.)

TERVEZET.

Itt és a várm. magánjavak igazgató-tanácsához beadta Kolló Ignác Zoltán okleveles gazda Csikvármegye magánjavai legelő-gazdaságának átszervezése tárgyában.

Indokok:

Alom szükséglet értéke 1000 korona. Cséled ber-
4 beres a 500 korona 2000 korona. Istálló kerül 12000
koronába ebből egy tehénre tehérték enik 12000
korona, mely összeg után 2 százalék biztosítási díjra és
4 százalék rendes kamatozásra 2 százalék törleszté-
sre számítatik összesen 8 százaléka így ezekből egy
tehénre 4 kor. 60 fillér érték évenként 100 tehénre te-
hát 960 korona. A tehén értéke — mi közséps art
véve alapul — 600 korona. Ezen tőkének 6 százaléka
értékcsökkenés gyantán és 4 százalék rendes kama-
tozásra veendő fel, összesen tehát 10 százalék tehe-
nenként 60 korona 100 tehén után 600 korona.

Az üzemi költségvet. intéző, orvos, állatorvos
költése a tehénosztot számlájára írható évi 1000 ko-
rona így a kiadásokat mind összefoglalva azok ki-
tesznek 38007 koronát.

Tehát az említett nagysága tehénosztot évi vár-
ható tiszta hozadéka 9725 korona

Ugy a téli, mint a nyári takarmányozás mennyi-
ségének megtérvesztése szükséges 418 hold legelő így
egy hold legelő értékesítit a vármegyének 21 kor. 71
fillérbe, mely összeg sokszor szántóföld hozadékát ké-

pezheti, illetve nagyon kielégítő jövedelemlől tanus-
kodik.

Hozzá adva azonkívül, azt a sok előnyt ami egy
vidékre származik egy ily helyes kezelésben részesített
állattenyésztés folytán azt hiszem, még a legkonzerva-
tívabb gazdának is meg kell hajolnia, ha számításait
igly megalapítja.

Összevetve most már a juhászat és tehénzszeret
által igényelt földterületet, mivel az említett juh álló-
mányának 4 darabonként 1 hold legelőt számítottam
igly a juhászat 125 hold legelőt igényel a tehénzszeret-
tel együtt 573 holdat s erről a várható jövedelem
27.004 korona, amelyből 27.004:573=47 korona 13
filler. Ez pedig oly értékesítési ár, amely szántóföld-
ek jó viszonyok között felel csak meg.

Mindezekből azonban levonásba helyezendő még
a legelők illetve kaszálók, trágyázási költsége, melyek
csak jó erőben tartva adják meg a feltételezett mennyi-
séget.

Végül tervezetom mint egy befejezőse utolsó
pontjait az igly átalakított legelőgazdasági üzom jö-
vedelme és az eddigi értékesítési módok jövedelme
között vonok párhuzamot.

Csikvármegye magánjainak tölgyesi birtok teste
55000 kath. hold kb. a legújabb felmérésék szerint.
Ebből kb. 5000 holdat legelő tesz ki és 47000 holdat
pedig erdőterület.

Csikvármegye magánjainak gyergyótölgyesi ke-
zeletéségétől Köllő János gazdaságtól irtól nyertem ada-
tokat, amelyek alapján összeállítottam az új jövedel-
mezéséségét, a kinek ezuttal is fáradságtól hálás kö-
szönetemet nyilvánítottam. Az újabb felmérés szerinti
5000 holdnak megfelelő legelő terület a régi katasz-
teri mérés szerint 9179 hold 151 negyszögöl, 1912.
évből 3 évi bérleti szerződés szerint volt haszonbérbe
kiadva, 32 havasra felosztva aként, hogy az egyes
havasokhoz korokított és kihatárolt erdők talaja is
legelőtehető volt az állami érdekeztetés által megsza-
bított feltételek szerint. A havas sok évi jövedelme a
nyílt árverésen elert haszonbérék összege szerint 47.400
korona volt 1912. évből.

Ezt az összeget osztva 5000-el, holdak számával
kitűnik, hogy 9 kor. 48 fillérben értékesült egy hold
legelő.

Az 5000 holdból azonban, ha most a vármegye a
tervezett kerekszámában 600 holdat saját gazdaságai-
ban használja ki egy, a 600 holdból 27.004 korona
volna a várható jövedelem, a fennmaradó 4400 holdat
pedig miután nagyobb jövedelem adására lehetne ser-
kentés, ha párcellákra osztva évenként, más és más
részt trágyáztatna juh állományával, illetve szarvas-
marháival s főként, ha műtrágyát is használna azok
jó erőben tartásához. Igaz, hogy a műtrágyázás némi
befektetést kíván, de jóval nagyobb termést szokott
hozni, a rét illetve legelő is igly kamatosztól térül meg a
befektetett összeg. Ha azonban csak a mai jövedel-
mezéséséget, ami nem mondható kielégítőnek, is veszem
alapul, a megmaradó illetve bérbe adandó 4400 hold
legelő igly 47.712 koronát tenne ki, ehhez hozzá adva
a vármegye gazdasága által kihasznált terület jöve-
delmét 68.716 korona lenne az 5000 hold értékesítési
ára, azonban az ezelőtti 47.400 koronával. Azonban a
legelők és erdők területeiből egyes házhelyek, gazda-
sági területek is idők folytán szakítottak ki. Ezek is
6 évenkénti haszonbér időre nyílt árverésen adatnak
bérbe. Az ezekből folyó bérösszeg kitett 1912. évből
4600 koronát. Ezt az összeget hozzá adva még a le-
gelő bérkekhez, kiteszt most már összesen 73316 koronát
az eddigi 52000 koronával szemben.

Most utólag örömmel értesülök arról, hogy a
vármegye erdőgazdaságának a legelőgazdaságtól való
elválasztásának tervén dolgoznak az arra kiküldött
bizottságok. Létszenről, mint gazda szorécsés gondola-
tának tartom ezt, mert csak igly lehet kellő gondot,
illetve kellő utánjáratot biztosítani, mint két ág részére
s igly remélhető csak egyen-egyenként azok jövedel-
mezésés kihasználása; s igly látom még jövőbeni ter-
veim esetleges megvalósításának lehetőségét a városi-
niinek, amelyek parcellázások, gyümölcsfa telepítések,
ménés és a közlekedési viszonyok javulása esetén
svájci havasi tejjgazdaság felállítására s a má már figyel-
men kívül nem hagyható, dusan jövedelmezés sor-
ténységében nyilvánulnánk. Azonban mindezek rendre
volnának beállíthatók, hogy a nagy befektetések no
vogyék egyszerre igénybe a vármegye pénztárát. Ha
a birtoktest említett szétválasztása sikerül, igly oly
szép és fejlett kultúrát létesíthet arra való embereivel
a vármegye, amely nemcsak a vármegyének, de az
országának is büszkesége lesz. S mi a vármegye szü-
lötti emelt fővel, díszösszeggel fogjuk kis bércek ha-
zánk boldogságát szemlélni, hirdetni, hogy a nemes
vármegyében „Nem fájult el még a szekely vér.”

Tekintetes igazgató tanács! Ime kis
munkám végére jutottam. Annak minden egyes pont-
ját legjobb tudásom, faj szülőföldem iránti szeretet
hatja át. Nem tudom azonban, hogy mikor tervezet-
temmel a nyilvánosság elé lepek, mily fogadtatásban
lesz részem, mert az embori gyarlóság alól senki sem
mentes. Lehet, hogy vannak körülmények, melyek
ellent mondanak, illetve nem találnak a gazdaközön-
ség körében oly talajra, amilyet én elérni óhajtanék,
mert általánosságban a gazdaközönség igen konzerva-
tív felfogású s tartok attól, hogy habár szolid moder-
nizmust tolmácsol tervezetom, még most is akadnak
még ennek is ellentmondói. Pedig sajnos, mindnyájan
tapasztaljuk a mai rettenetes és tarthatatlan helyzetet
s rossz proféta szeretnék lenni, de ellen véleményem
eseten félo, hogy csikmgye birtokos osztálya ma hol-
nap oly helyzetbe jut, amelyből meg egyszer oly nagy
áldozatok árán se bírjuk kiemelni.

Tervezelem esetleges vitás pontjait, készséggel
világosítom meg, kívánára s ha a vármegye magán-
jainak nemes igazgató tanácsa, megajándékoz azzal,
hogy azt vita tárgyává teszi s ha azt nem a maga
egészében, de csak egyes részleteiben veszi is át,
jutalmazva érzem magam, hogy tervezetom alapján
nyílt kapu a kultúra fejlődésének s boldogá tesz az a
tudat, hogy szerott testvéreinknek a székelységnek
és vármegyémnek s igly szülőföldemnek szolgálatára
lehettem s jöleté biztosításában elősegíthettem.

Szám: 3754—1913. Tlkvi.

Viszárverési hirdetményi kivonat.

A csikszereai kir. törvényszék, mint telek-
könyvi hatóság közhírré teszi, hogy a Csik-
laploca község végrehajtónak a Gegő Sándor
hagyatéka elleni végrehajtási ügyében a visszár-
verést Csedő András dr. csikszereai ügyvéd
késedelmes árverési vevő ellen, ennek kárára
és veszélyére, bánatpénzének elvesztése mellett
a csikszereai kir. törvényszék területén levő
Csiklaploca község határában fekvő a csik-
laplocai 293. sz. tjkvben

35. sorsz. 1242/2 hrsz. a. foglalt ingatlanra
50 korona.

36. sorsz. 1413. hrsz. a. foglalt ingatlanra
500 korona

37. sorsz. 1504. hrsz. a. foglalt ingatlanra
400 korona czennel megállapított kikiáltási árban.
Az árverésre határnapul 1913. évi június
hó 3-ik napjának d. e. 9 óráját Csikszere-
dába a kir. törvényszék, mint tlkvi hatóság hi-
vatóság helyiségébe (földszint 36 ajtó kitűzi).

Dr. Csedő András késedelmes árverési vevő
az újabb árverésen mint árverező részt nem
vehet.

Árverezni szándékozók tartoznak minden
egyes ingatlan kikiáltási árának 20%-át mint
bánatpénzt készpénzben vagy ovadékképes ér-
tékpapírban a kiküldött kezéhez letenni. Vevő
köteles a bánatpénzt az általa ígért vételért 20
%-ig nyomban kielégíteni, mit ha nem tenne
ígérete figyelmen kívül marad s a haladéktala-
lanul folytatandó árverésen részt nem vehet.

Az ingatlan a kikiáltási ár $\frac{2}{3}$ -ánál alaco-
nyabb áron el nem adható.

Csikszereai, 1913. március hó 31-én.

A kiadvány hitelül:

Gecző Béla, s. k.

kir. törvsz. bíró.

Kozma,

kir. telegkönyvezető.

Csinos Köház

4 szoba, konyha, pince
és mellékhelyiséggel
együtt, a város leg-
szébb terén (sarok-
ház) olcsón eladó. Cím
a kiadóban.

Figyelmeztetés.

Tudomásul adom mindazoknak, a kiket ér-
dekel, hogy özv. Miklós Jánosné csikszere-
dai lakóstól, a Csikszereadában lévő

Európa-szálloda, Kávéház és étter-

met átvettém. — Ennélfogva felkérem mindazo-
kat, akik nevezett elődönnök hiteleztek s neta-
lán még vele szemben követelésük van, szives-
kedjenek azt alábbi címnek 30 nap alatt, —
vagyis 1913. évi május hó 20-ig bezárólag
bejelenteni, mert az üzleti átvételkor tul pon-
tos és gondos eljárásom következtében sem jöt-
tem rá netalán létező adósságokra; igly a je-
tebbi határidőn tul az esetleges adósságokért
felelősséget nem vállalok.

Csikszereai, 1913. ápril. 20.

Nagel Henrik József

az „Európa-szálloda” tulajdonosa.

Ügyvédi irodámat

április hó 15-től áthelyeztem a Mindszenti-ut
átellenében fekvő Dékán-féle házba.

Dr. Botár Benő,

ügyvéd.

KIADÓ

üzlethelyiség és lakás

Gál József takarékpénztári igazgató
tulajdonát képezt a Kossuth L.-u.

6. szám alatt fekvő emeletes
k ö h á z, melyben most

Niszel Fivérek cég üzlete van

folyó évi 1913. évi október hó 1-ére
üzlethelyiséggel, lakással és az ösz-
szes mellékhelyiséggel együtt kiadó.

Legfinomabb — elszakíthatlan,
francia „Mimi” férfi gummi-
óvszer, 1 tucat 2 kor. 50 fill.,
2 tucat 4 kor. 50 fill., 3 tucat 6
kor. Portó 30 fillér. — „HEZ”
illatszertár Budapest, VIII.
Losonci-utca 13. sz. — Diszkrét szétküldés.

PARFUMERIE „HEZ” ILLATSZERTÁR

Háztartási, kozmetikai, kütszerészeti cikkek nagyraktára,
nagyban és kicsinyben. Budapest, VIII. Losonci-u. 13.

Reklámunk óriási eredménye —
újabb reklámakcióra ösztönöz, melynek nyomán tisztelt
közönségünknek még nagyobb előnyöket biztosítunk.

Ujabb előnyajánlatunk:

- 1 csoport 2 korona 50 fill. (19 drb.)
- 1 drb. üvegtégely francia arc- és kézfínomító
- 1 drb. francia szappán (bármely illatban)
- 1 üveg francia parfüm (bármely illatban)
- 1 üveg francia brillantín (bármely illatban)
- 1 könyv (60 lap) angol powderpapír
- 1 csomag dr. Heider-féle lópor
- 1 drb. francia fogkefe (csontnyéllel)
- 1 csomag amerikai Shampooon hajmosópor
- 1 üveg valódi Joham Maria Farina kölnivíz
- 10 drb. székrcny-, ruhafelmosító (francia Sachet-lap)

Összesen 16 darab 2 kor. 50 fill. Portó 50 fillér.

Szállítások naponta eszközöltetnek utánvét mellett.
Négy koronán aluli megrendeléseknél portómegtakarítás
céljából célszerű a pénz előre bökülden (lehet helyegek-
ben is), igly a portó 50 fill., utánvételes szállításnál 84 fill.
Csomagolási költséget nem számítunk. Tizenhat oldalas
illatszertár és háztartási értesítőnk, kívánságra ingyen
és bérmentve küldjük.

Mama legjobb és legolcsóbb sörök csak a

sörgyárban

kaphatók. — Gyártelep és Iroda:

Gál Ferenc

— gözsörgyára Csikszereadán. Telefonszám 36. —

Madártani állomás Zsögödön.

Elvállalja magyarhoni madár és tojásgyűjtémé-
nyek, vagy egyes darabok meghatározásait,
madarak szakszerű, természetli kitömését.

Megnyílt: 1912. évi október hó 1-én.

SZEMERE LÁSZLÓ

a zsögödi Madártani Állomás tulajdonosa.

Kawa-Santal-Kapszulák kitinó szer huy-
csófolás, kankó,
herelob, hólyaghurut és idült fehérfolyás ellen. Meglepően gyors hatás.
1 doboz ára 3 korona.

Dr. Bojta-Injekció ezzel egyidejűleg használva. —
Orvosilag ajánlva. 1 üveg 1'60
elhoz egy fecskekezdő férfiaknak, vagy nőknek 1 korona 50 fill. —
Eredményért közösség.

Universal-Fluid felülmúlhatatlan hatásu testszagatá-
soknál, rouma-, csusz-, fejt-, fogfájás-
nál és bőrvizketegségnél. 1 próba üvegcse 40 fl. 1 nagy üveg 1 K 50 fl.

Skribanek K. M. gyógyszerháza a Keresztlyez
Temesvár, Erzsébetváros, XIV. Hunyadi-ut 30.
Viszont elárusítók jól fizetve.

Cigányprimás!

Király Ernő mulat

ez a címe a legujabb rend-
kívüli sikeres humoros
gramofon hanglemezeknek

Azonkívül „Sokszor ugy szeretnék sirni”, „Futóbolond”, „Teme-
tés volt a faluban” stb. Darabja 2.50 fill. — E hanglemezek
eredeti felvételeiben kizárólag egyedül csakis

Wagner Hangszerkirálynál

kaphatók. — Budapest, József-körut 15. Alig használt nagy dupla
hanglemezek óriási választékban darabja csak 60 fill. Legolsób-
ban javít! Kérjen ingyen fényképes árjegyzéket. — Lemez csere.

Óvás! — Figyelem a „VÁGNER” névre és 15 házszámra.

BUTOR

dacára a rossz pénzviszonyoknak,
abban a helyzetben vagyok, hogy
mindennemű butort, ebédli, uriszoba,
szalon, kastély, háló, szanatorium- és
penzió-berendezést

a legelőnyösebb fizetési

feltételek mellett szállíthatók. Kérjen
ingyen prospektust. — Kroh lakás-
berendező, Budapest, IV. Váci-utca 8/v.
Nem bankhitel. |Váltó nem kell.

Cselédelhelyező-intézet

Csikszeredán, Főtéren.

Tudomására kívánja hozni
a cselédkereső közönség-
nek, hogy leány- és férfi-
cseléd szükségletét nála
bejelenteni szíveskedjék.

Teljes tisztelettel:

A Cselédközvetítő Intézője.

Olcsó Butor

Csikszereda, Rákóczi-utca 36. sz.

Ajánlja a butorvásárló n.
é. közönségnek elsorendű
fa- és vasbutor-üzletét

Elsorendű butorraktár!

Üzlet átvétel!

Tudomására hozom a nagyérdemű közönségnek, hogy
Szvoboda Józseftől (Szultán-téle sarok-üzlet)

Női- és Férfi Divatáru-üzletet átvettem.

Raktáron tartok férfi-, női divatcikkeket, cipőket, függö-
nyöket, a női és férfi-divat összes cikkeit a leg egyszerű-
től a legkényesebb igényeknek megfelelően. Az olcsó árak-
ról és pontos kiszolgálásról meggyőződhet a n. é. kö-
zönség, ha vételkötelezettség nélkül is megtekinti.

Tisztelettel:

JAKAB GYULA.

Mátrai Ignác

órász-, ékszerész- és gramofon-üzlete Csikszeredán.

Ajánlja dusan berendezelt és legujabb szerkezetű

Inga- Zenit-, arany-, ezüst- és Omega zsebórákat.

Állandó nagy raktár valódi drágakövi ékszerekben.

A legujabb és legújkeletesebb, tiszta

Gramofonok- és lemezekből

szintén nagy raktárt tart, és gyári áron lesznek árusítva.

Látszerészi cikkek nagy választékban.

Olcsó árak! — Pontos kiszolgálás!

„Styria-Universal“

Kötőgépek

megmunkálnak finom és
vastagszáru pamutot
ugyanazon gépen.

Árjegyzék ingyen.

Részlet fizetésre is.

Képviselek kerestetnek.

Styria-kötőgépgyár,
Graz, III.

HIRDETESEKET

olcsó ár mellett felvesz a
kiadóhivatal.

POHARAS

Legjobb sör

a „Pilseni Ósforrás“

Egyedüli olarúsító hely:

Csikvármegye területén

CSIKSZEREDABAN

SÖR

özvegy Nagy Istvánné Zöldta-vendéglője

hol mindennap frissen csapolva poharankint
kapható.

Értesítés!

Tudomására hozom a n. é.
helybeli és vidéki közönség-
nek, hogy raktárt tartok
mindennemű

Cserépkályhák

Elvállalom mindennemű cse-
répkályha és takaréktűzhely-
ek felállítását, átalakítá-
sát és takarítását, továbbá
fürdőkádat és bur-
kolatok kirakását fajenc
porcellánból és minden e
szakmába vágó dolgokat
pontosan és lelkiismeretesen
eszközölök. Vidékre is kellő
felvilágosítást nyújtok. Ér-
tekezni lehet MICHNA RE-
ZSÓ és VEJE cégnél Csik-
szeredában.

A nagyérdemű közönség
szíves pártfogását kérve,
maradok tisztelettel:

LUKÁCS FERENC,
cserépkályhás.

Halló!

Hová, hává Gabi barátom!?

Halló!

— Kérlek barátom, Te nem tudod, hogy sietve kell menni az új szolid, elegáns

Szekely Ö. cég férfidivat és készruha-üzletébe

Ott szoktam állandóan mindennemű férfidivat szükségletemet beszerezni, mert meg-
győződtem arról, hogy a legelőkezebb kiszolgálásban részesül, és mint új üzlet,
mindennemű áru a legvalótozottabb és izlősebb.

— No és te edes Zolikám mit cipelsz abban a csomagban?

— Énis éppen Székelyhez igyekszem ruháimat festés végett, gallér, kézelő és
összes fehérneműimet vegyilsztás végett viszem oda.

— Hogy hát Székely festet és tisztítat is?

— Miaz! Te nemis tudod, hogy ő képviseli a **Hires KOVALD** céget Budapestről, aki mind-
ent befest és kitisztít. —

— Ez igazán helyes és okos dolog, gyerünk az üzletbe; ezentul énis Székely
által fogom ruháimat festetni és fehérneműimet tisztítás végett Kovald céghez küldetni.